

Historie Kapucijner Klooster 1882-1891 Markt 1 /Capucijnerplein Budel

Als vertegenwoordigster van de erfgenamen verkocht Catharina Jansen op 31 maart 1882 bij de Budelse notaris het prachtige huis van burgemeestersfamilie Goijarts aan de "Société Fraternelle", oftewel de Franse Kapucijnen voor een bedrag van f 8000,-. Hierbij was ook een naast het huis gelegen hof. Deze hof verkochten de paters in 1890 aan de timmerman Petrus Schets, die hier hotel "De Arend" zou bouwen en uitbaten.

De tijd van de Franse Kapucijnen

Hoe kwamen deze Franse Kapucijnen nu in Budel terecht?

Tijdens de Franse Revolutie en de Napoleontische tijd was ook in Nederland het religieuze leven aan banden gelegd, of beter gezegd ontbonden, maar het kon zich daarna vrij spoedig herstellen. Frankrijk echter werd gedurende heel de negentiende eeuw geteisterd door golven van antiklerikalisme.

Eén van de hoogtepunten viel in 1880, toen onderwijsminister J. Ferry alle onderwijsinstellingen van religieuzen onder zijn toezicht wilde plaatsen en de religieuze instituten zelf met opheffing bedreigde. De Jezuïeten werden zonder meer verboden, de andere instellingen moesten binnen drie maanden een vergunning aanvragen of zij zouden eveneens illegaal worden.

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

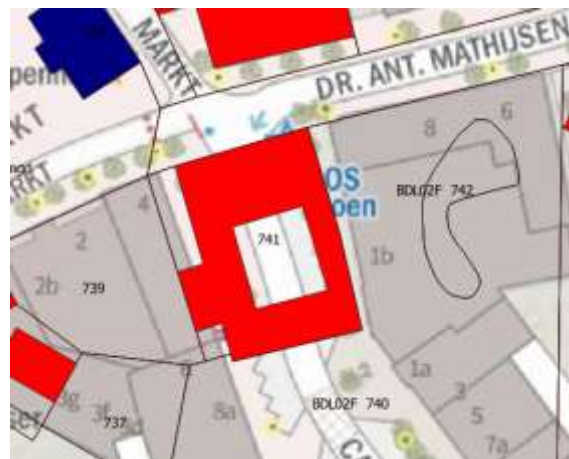
<https://heemkundekringcranendonck.nl>

Om aan het staatstoezicht en de boven hun hoofd hangende liquidatie te ontkomen, weken veel grootseminaries van religieuzen uit naar het buitenland. De Kapucijnen van Parijs zochten hun toevlucht in Eijsden (de lagere studies) en in Budel (de hogere studies).

In de zomer van 1882 vestigden zich in Budel zeven paters, drie broeders en zestien fraters-studenten. Zij kwamen uit Oostenrijk, Italië en zelfs Ierland, waar zij na hun verdrijving uit Frankrijk een tijdelijke toevlucht gevonden hadden.

Zij kochten dus, zoals gezegd, op de Markt in Budel het pand van burgemeester Goijarts en verbouwden het geheel tot een klooster met kapel, werkhuis, bergruimte etc., waarbij het werkhuis was gelegen op perceel F 739.

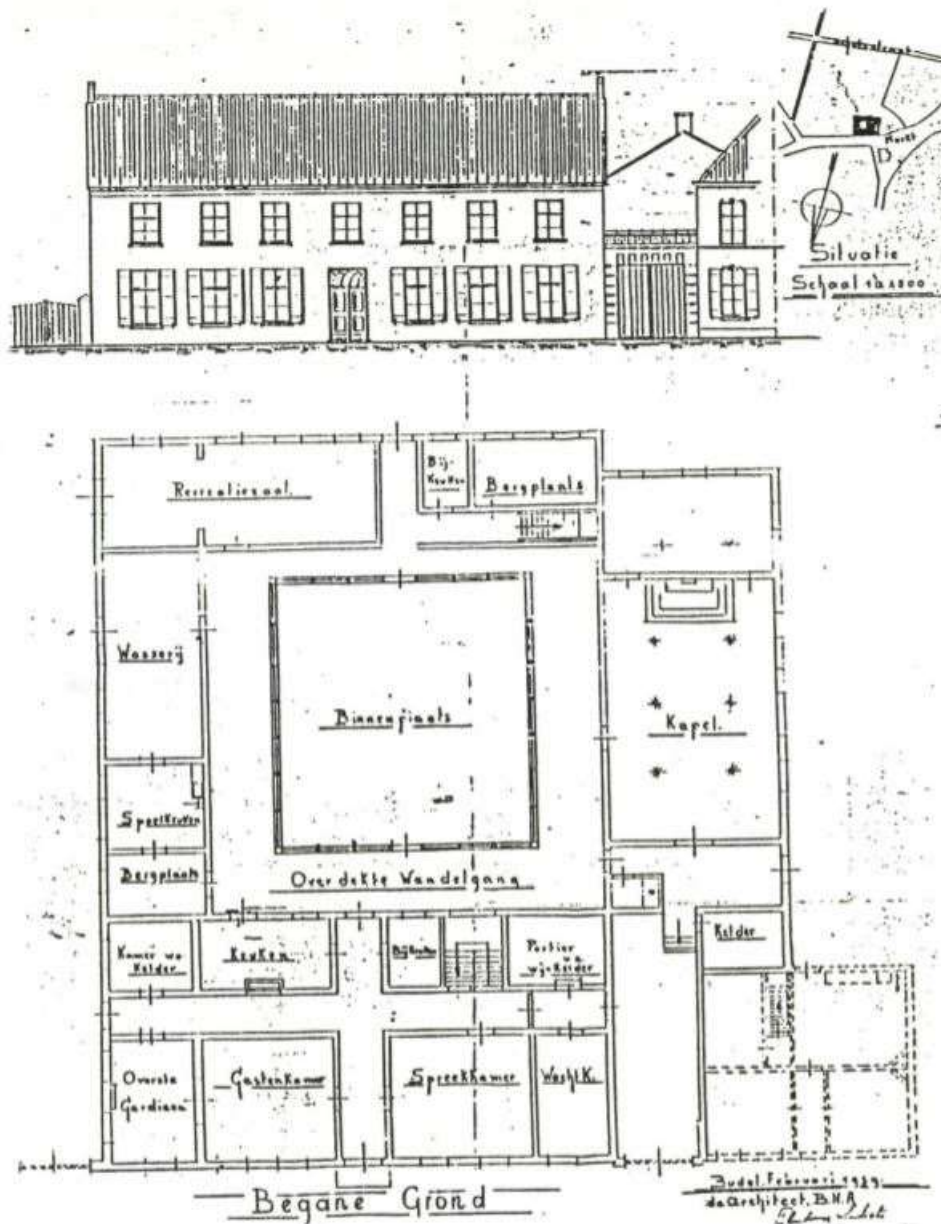
Het klooster was een vierkant gebouw van plusminus 40x40 meter, met in het midden een open binnenplaats, gedeeltelijk met galerijen omgeven. Links en rechts in het gebouw bevonden zich drie kleine kelders. Op de begane grond had men aan de voorkant van links naar rechts de kamer van de Gardiaan (Overste), de gastenkamer, de hal met voordeur, de spreekkamer en de wachtkamer. Achter deze kamers bevond zich een centrale gang die dwars door het gebouw liep. Hierachter bevonden zich een kamer (met daaronder een kelder), de keuken, de hal (met doorgang naar de binnenplaats), de bijkeuken met daarnaast een trap naar boven en de kamer van de portier, waaronder zich de wijnkelder bevond. Rond de binnenplaats lagen verder: een bergplaats, een spoelkeuken, recreatiezaal, dan een hal met een deur die toegang verschafte naar de tuin, weer een keukentje en bergplaats. Rechts van het gebouw lag een inrijpoort, waarachter de kapel lag en daar weer achter de sacristie. Hoe het aan de voorkant rechts voor de brand (zie later) heeft uitgezien, blijft gissen. Misschien was hierin de refter (eetzaal) gelegen. Zoals U even verderop kunt lezen werd dit gedeelte in 1900 door brand verwoest, waarna hier een nieuw woonhuis werd opgebouwd. Op de bovenverdieping bevonden zich de cellen van de paters. Op de tekening kan men een en ander volgen. Deze werd gemaakt in 1929 door architect Antoon Schets. Waarschijnlijk heeft hij ook vroegere tekeningen van het oude klooster gezien. In ieder geval is, als men het grondplan bestudeert, duidelijk dat het rechter gedeelte vroeger met de rest van de gebouwen was verbonden. Achter hun klooster hadden de paters hun groente- en fruittuin die doorliep tot aan het Schutstraatje.

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

klooster der Eerw. Paters M. Cap. te Budel. A. N. N. O. 1882 - 1890.

De Franse Kapucijnen in Budel

Deze hadden hier geen middelen van bestaan en moesten ondersteund worden vanuit Frankrijk, waar vele milde gevers woonden, ondanks de antiklerikale politiek van de regering. In het Budelse klooster konden de jonggeprofeste fraters zich bekwamen in de filosofie. Ze leefden hier erg afgezonderd en de enige die contact had met de Budelse bevolking was

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

broeder Léon. Hij was ook de enige die Nederlandse kende, omdat hij geboortig was van Venlo en in 1870 bij de Kapucijnen in Parijs ingetreden. Hij was dus de enige die met zijn omgeving kon praten en hij fungeerde dan ook als tolk, verbindingsman overal waar dat nodig was en portier. De Parijse Kapucijnen deden verder geen moeite om Nederlands te leren en nader met de bevolking in contact te komen. Zij bleven zich bannelingen voelen. Hun uitstraling en aantrekkingskracht op de omgeving waren zeer gering. Zij wilden niets liever dan zo spoedig mogelijk naar huis terugkeren. Hoe de Franse Kapucijnen en hun families over Budel oordeelden lezen we in de Annalen der Kapucijnen uit die tijd:

"In 1882 vestigde zich in Budel een klooster, een onderdak voor onze jonge studenten en onze provincie van Parijs, welke sedert de uitdrijving der religieuzen uit Frankrijk in verscheidene plaatsen van Europa verspreid waren. Dit klooster diende voor de pas geproteste studenten, welke uit het noviciaat van Le Mans daar hun studiën voortzetten in filosofie en theologie. Onze oversten, welke deze niet al te rijke en zelfs verlorene landstreek te midden der zandige en moerassige gronden, ontdekt hadden, volgden zonder twijfel het plan der Goddelijke Voorzienigheid, voor de roeping van menig jongeling tot het kloosterleven. Geen wonder, dat deze niet al te vruchtbare landstreek toch rijk is aan christelijke deugden. Tevergeefs zoekt men Budel op de landkaart, maar deze goede parochie is wel bekend in de Hemel, waar zij zonder twijfel menige vertegenwoordiger telt onder Gods lieve heiligen, wijl het volk zo goed en christelijk is."

Winkelmolen haalt dit uit het archief van de familie Verkuylen-Bossaerts in Weert. Ondanks naspeuringen is dit archief jammer genoeg niet meer te achterhalen.

Toen zich bij de Franse Kapucijnen in Budel jongelui uit de omgeving aanmeldden om Kapucijn te worden, zagen zij in hen niet het begin van een definitieve vestiging in Nederland, maar evenmin verwezen zij hen naar Tilburg, waar de provinciaal van de Nederlandse Kapucijnen woonde. Zij namen hen op in hun eigen provincie en de meesten van hen hebben hun verder leven in Frankrijk doorgebracht.

De bekendste Franse pater is wel geweest [Frère Jacques de Lanthenay](#), in Budel "het heilige paterke" genoemd.

LE FRÈRE JACQUES DE LANTHENAY

SOUS-DIACRE

de l'Ordre des Frères Mineurs Capucins

Né le 28 Septembre 1861, à Lanthenay

(Diocèse de Blois)

**Mort en odeur de Sainteté, sur la terre d'exil
à Budel (Hollande), le 23 Avril 1887.**

Toen deze Kapucijnen in 1891 weer vertrokken heeft het gebouw diverse functies gehad:

- leerlooierij
- vetsmelterij
- oefenzaal voor de Budelse harmonie
- bakkerij
- Marechausséekazerne
- hoedenwinkel
- textielabriekje

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'

<https://heemkundekringcranendonck.nl>

In 1959 werd het huis afgebroken en kwam hier de doorgang naar het Capucijnerplein.

Bron:

[Aa-kroniek 1991-03: VAN BROUWERIJ-MOUTERIJ VIA BOERDERIJ-BURGEMEESTERSWONING VIA KLOOSTER VAN KAPUCIJNEN EN TEXTIELFABRIEKLEERLOOIERIJ TOT BEGIN VAN HET CAPUCIJNERPLEIN door Harrie Jaspers](#)